

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. lapkričio 24 d.*¹

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Aplinka — Tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimas — Direktyva 2011/92/ES — Projektas, dėl kurio vykdomas poveikio aplinkai vertinimas — I priedo 7 punktą — Europos susitarimas dėl svarbiausių tarptautinių automagistralių (ESSA) — Keturių eilių kelio platinimas ne trumpesniame kaip 10 km ilgio kelio ruože“

Byloje C-645/15

dėl 2015 m. spalio 27 d. *Bayerischer Verwaltungsgerichtshof* (Bavarijos vyriausiasis administracinis teismas, Vokietija) nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2015 m. gruodžio 3 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Bund Naturschutz in Bayern eV,

Harald Wilde

prieš

Freistaat Bayern,

dalyvaujant

Stadt Nürnberg,

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininko pareigas einantis teisėjas J.-C. Bonichot (pranešėjas), teisėjai A. Arabadjiev ir C. G. Fernlund,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Bund Naturschutz in Bayern eV* ir Harald Wilde, atstovaujama advokato A. Lehnert,

— *Freistaat Bayern*, atstovaujama *Oberlandesanwalt* A. Meyer ir advokato W. Durner,

* Proceso kalba: vokiečių.

¹ — Rezoliucinės dalies 1 punkte kalbinio pobūdžio pataisymas padarytas paskelbus šį tekstą pirmą kartą.

- *Stadt Nürnberg*, atstovaujamo advokato U. Hösch,
- Europos Komisijos, atstovaujamos A. Becker ir C. Zadra,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012, p. 1) išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Bund Naturschutz in Bayern eV* ir M. Harald Wilde ginčą su *Freistaat Bayern* (Bavarijos federalinė žemė, Vokietija) dėl pastarosios sprendimo patvirtinti tam tikrų *Stadt Nürnberg* (Niurnbergo miestas, Vokietija) teritorijoje esančio kelio atkarpų pertvarkymą neatlikus šio pertvarkymo poveikio aplinkai vertinimo teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Direktyva 2011/92

- 3 Pagal Direktyvos 2011/92 1 konstatuojamąją dalį ja siekiama kodifikuoti 1985 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 175, 1985, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 248), kuri buvo keletą kartų iš esmės keičiama.
- 4 Direktyvoje 2011/92, be kitų, yra tokios konstatuojamosios dalys:

„<...>

- (8) tam tikrų rūšių projektai daro reikšmingą poveikį aplinkai ir tokie projektai dažniausiai turėtų būti sistemingai vertinami;
- (9) kitų rūšių projektai gali ne visais atvejais daryti reikšmingą poveikį aplinkai ir tokie projektai turėtų būti vertinami, kai, valstybės narės manymu, reikšmingas poveikis yra tikėtinas;

<...>“

- 5 Šios direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Remiantis 2 straipsnio 4 dalimi, I priede išvardyti projektai, turi būti vertinami pagal 5–10 straipsnių nuostatas.

2. Remdamosi 2 straipsnio 4 dalimi, valstybės narės nusprendžia, ar projektai, išvardyti II priede, turi būti vertinami pagal 5–10 straipsnius. Valstybės narės tai nusprendžia:

- a) išnagrinėjusios kiekvieną atvejį;

arba

b) pagal valstybės narės nustatytas ribas ar kriterijus.

Valstybės narės gali apsispręsti naudoti abi a ir b punktuose nurodytas procedūras.“

6 Šios direktyvos I priedo 7 punkte kaip projektai pagal direktyvos 4 straipsnio 1 dalį nurodomi, be kita ko:

„<...>

b) automagistralių ir greitkelių [Šioje direktyvoje „greitkelis“ – tai kelias, atitinkantis 1975 m. lapkričio 15 d. europinio [Europos] susitarimo dėl pagrindinių tarptautinių transporto arterijų apibrėžimą] tiesimas;

c) keturių ir daugiau eilių naujo kelio tiesimas arba dviejų ir mažiau eilių kelio pertvarkymo (platinimo) darbai, kai numatoma praplatinti tokį kelią iki keturių ar daugiau eilių, jei tiesimas ar minėti darbai numatyti ne trumpesniame nei 10 km ilgio nenutrūkstamo [nenutrūkstamame] kelio ruože.“

7 Direktyvos 2011/92 I priedo 24 punkte kaip projektai pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalį taip pat nurodomi:

„Kiekvienas šiame priede išvardytų projektų pakeitimas ar išplėtimas tais atvejais, kai pats toks pakeitimas ar išplėtimas atitinka šiame priede nustatytus ribinius dydžius, jei jie yra nustatyti.“

8 Minėtos direktyvos II priedo 10 punkte „Infrastuktūros projektai“ kaip projektai pagal direktyvos 4 straipsnio 2 dalį nurodomas, be kita ko:

„<...>

„e) kelių tiesimas <...>;

<...>“

9 Direktyvos 2011/92 II priedo 13 punkte taip pat kalbama apie šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje nurodytus projektus:

„a) Bet kurių I ir šiame priede išvardytų ir jau įgyvendintų, įgyvendinamų ar leistų įgyvendinti projektų pakeitimas ar išplėtimas, galintis daryti reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai (pakeitimas ar išplėtimas, neįtrauktas į I priedą);

b) I priede išvardyti projektai, jei jie (daugiausia ar išimtinai) skirti naujiems produktams ar metodams išbandyti bei tobulinti ir nenaudojami ilgiau nei 2 metus.“

ESSA

10 1975 m. lapkričio 15 d. Ženevoje pasirašyto Europos susitarimo dėl svarbiausių tarptautinių automagistralių (ESSA) II priede „Sąlygos, kurias turėtų atitikti svarbiausi tarptautiniai keliai“ yra I. 1 punktas, suformuluotas taip:

„Pagrindinius svarbiausių tarptautinių automobilių kelių (toliau – tarptautiniai keliai) tiesimo, tobulinimo, įrengimo ir priežiūros ypatumus apibūdina toliau išdėstytos nuostatos, kurios pagrįstos šiuolaikinėmis kelių tiesimo technologijos koncepcijomis. Jos netaikomos gyvenvietėse. Jei gyvenvietės sudaro kliūtį ar kelia pavojų, jos aplenkiamos.“

Šio priedo II dalyje („Tarptautinių kelių klasifikavimas“) yra II. 3 punktas, kuriame pateikta tokia apibrėžtis:

„Greitkeliai

Greitkelis yra motorinių transporto priemonių eismui skirtas kelias, į kurį įvažiuojama tik per skirtingo lygio ar reguliuojamas sankryžas ir kurių važiuojamoje dalyje (ar dalyse), be kita ko, draudžiama sustoti ir stovėti.“

Vokietijos teisė

- 11 1981 m. spalio 5 d. redakcijos *Bayerisches Straßen- und Wegegesetz* (Bavarijos gatvių ir kelių įstatymas), iš dalies pakeisto 2015 m. gegužės 22 d. įstatymu, 37 straipsnyje „Poveikio aplinkai vertinimas“ nustatyta:

„Dėl valstybinių, apskrities, savivaldybių jungiamųjų ir vietos kelių turi būti atliekamas poveikio aplinkai vertinimas:

1. kai tiesiami keturių ar daugiau eilių keliai arba keliai pertvarkomi ar platinami iki keturių ar daugiau eilių, jei tiesimo, pertvarkymo arba platinimo darbai numatyti:
 - a) ne trumpesniame kaip 10 km ilgio nenutrūkstamame kelio ruože arba
 - b) ne trumpesniame kaip 5 km ilgio nenutrūkstamame kelio ruože ir ilgesnė kaip 5 % jo atkarpa kertasi su didesnio kaip 1 ha ploto biotopais <...>, pagal [1992 m. gegužės 21 d. Tarybos] direktyvą [92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 102)] arba [1979 m. balandžio 2 d. Tarybos] direktyvą [79/409/EEB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 103, 1979, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 98)] klasifikuotomis saugomomis teritorijomis, nacionaliniais parkais <...>, arba
2. kai tiesiami vienos, dviejų arba trijų eilių keliai, jei tiesimo darbai numatyti ne trumpesniame kaip 10 km ilgio nenutrūkstamame kelio ruože ir ilgesnė kaip 5 % jo atkarpa kertasi su teritorijomis arba biotopais pagal 1 punkto b papunktį, arba
3. jei tai dar nepatenka į 1 punkto taikymo sritį, kai keliai pakeičiami nutiesiant ne mažiau kaip vieną papildomą eilę ne trumpesniame kaip 10 km ilgio nenutrūkstamame kelio ruože ir ilgesnė kaip 5 % keistino kelio ruožo atkarpa kertasi su teritorijomis arba biotopais pagal 1 punkto b papunktį.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 12 2013 m. birželio 28 d. *Freistaat Bayern* (Bavarijos federalinė žemė) kompetentingos institucijos patvirtino planus, leidžiančius pertvarkyti tam tikras apskrities kelio Nr. 4, esančio Niurnbergo miesto teritorijoje, atkarpas.
- 13 Nagrinėjamas pertvarkymo projektas susijęs su dviem to kelio, kuris sudarytas iš dviejų eilių abiem kryptimis, ruožais. Pirmame ruože, kurio ilgis apie 1,8 km, iš vienos pusės numatyta nutiesti papildomą trečią juostą ir pastatyti maždaug 1,3 km ilgio apsaugos nuo triukšmo sienas. Antrajame ruože, kurio ilgis 2,6 km, numatyta pastatyti maždaug 1,8 km ilgio tunelį, pertvarkyti esamas „vieno lygio“ „sankryžas“ į „skirtingo lygio sankryžas“ ir nutiesti naują privažiuojamąjį kelią iš Niurnbergo miesto centro. Abu šie ruožai yra miesto teritorijoje.

- 14 Abu pareiškėjai pagrindinėje byloje pateikė *Bayerisches Verwaltungsgericht Ansbach* (Bavarijos Ansbacho administracinis teismas, Vokietija) po skundą dėl 2013 m. birželio 28 d. sprendimo panaikinimo, motyvuodami, be kita ko, tuo, kad nebuvo atliktas projekto poveikio aplinkai vertinimas.
- 15 Šie skundai buvo atmesti 2014 m. liepos 14 d. sprendimais. 2015 m. birželio 23 d. nutartimis *Bayerischer Verwaltungsgerichtshof* (Bavarijos vyriausiasis administracinis teismas, Vokietija) leido pareiškėjams pagrindinėje byloje pateikti apeliacinį skundą dėl šių sprendimų.
- 16 Nagrinėdamas šį apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas suabejojo dėl pareigos atlikti šio projekto poveikio aplinkai vertinimą pagal Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto b ir c papunkčius. Jam, be kita ko, neaišku, ar šias nuostatas galima taikyti pertvarkant trumpesnį kaip 10 km ilgio kelio ruožą, ir jis siekia išsiaiškinti, ar tai yra „tiesimas“, kaip jis suprantamas pagal šias nuostatas.
- 17 Šiomis aplinkybėmis *Bayerischer Verwaltungsgerichtshof* (Bavarijos vyriausiasis administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar Direktyvos 2011/92 <...> I priedo 7 punkto c papunktis aiškintinas taip, kad ši teisės norma apima ir keturių ar daugiau eilių esamo kelio platinimą ar pertvarkymą?

2. Jei į pirmąjį klausimą bus atsakyta teigiamai:

ar Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto c papunktis, palyginti su to paties I priedo 7 punkto b papunkčiu, turi būti taikomas kaip speciali, taigi ir viršesnė teisės norma?

3. Jei į pirmąjį arba antrąjį klausimą bus atsakyta neigiamai:

ar Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto b papunktyje vartojama sąvoka „greitkelis“ reiškia, kad atitinkamas kelio ruožas yra viena svarbiausių tarptautinių automagistralių, kaip jos suprantamos pagal [ESSA]?

4. Jei į pirmąjį, antrąjį arba trečiąjį klausimus bus atsakyta neigiamai:

ar Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto b papunktyje vartojama sąvoka „tiesimas“ taikytina kelio platinimui ar pertvarkymui, kai kelio maršrutas iš esmės nekeičiamas?

5. Jei į ketvirtąjį klausimą bus atsakyta teigiamai:

ar Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto b papunktyje vartojama sąvoka „tiesimas“ reiškia, kad atitinkamas kelio ruožas turi būti tam tikro mažiausio ilgio? Jei taip, ar tas kelio ruožas turi būti nenutrūkstamas? Jei taip, ar tas nenutrūkstamas kelio ruožas turi būti ilgesnis nei 2,6 km ir (arba) jei turi būti sudedamas kelių nutrūkstamų kelio ruožų ilgis, ar jis turi būti didesnis nei iš viso 4,4 km?

6. Jei į penktąjį klausimą bus atsakyta neigiamai:

ar Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto b papunkčio antra alternatyva (greitkelių tiesimas) taikytina kelio platinimo ar pertvarkymo priemonei užstatytoje teritorijoje, kaip tai suprantama pagal [ESSA]?”

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 18 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto c papunktis turi būti aiškinamas taip, kad ši nuostata taikytina kelių pertvarkymo projektui, kuris, nors ir susijęs, kaip yra pagrindinėje byloje, su trumpesniu nei 10 km kelio ruožu, apima keturių ir daugiau eilių esamo kelio platinimą arba pertvarkymą.
- 19 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2011/92 8 ir 9 konstatuojamąsias dalis Europos Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė atskirti, pirma, tam tikrų rūšių projektus, kurie daro reikšmingą poveikį aplinkai ir kurie dažniausiai turėtų būti sistemingai vertinami, ir, antra, kitų rūšių projektus, kurie gali ne visais atvejais daryti reikšmingą poveikį aplinkai ir kurie turėtų būti vertinami, kai valstybių narių manymu, toks reikšmingas poveikis yra tikėtinas.
- 20 Taigi Direktyvos 2011/92 4 straipsnyje išskiriami, pirma, pagal šio straipsnio 1 dalį direktyvos I priede išvardyti projektai, dėl kurių valstybės narės turi atlikti poveikio aplinkai vertinimą, ir, antra, pagal šio straipsnio 2 dalį minėtos direktyvos II priede išvardyti projektai, dėl kurių valstybės narės turi nuspręsti, ar turi būti atliktas toks vertinimas.
- 21 Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto b papunktyje nurodomi automagistralių ir greitkelių tiesimo projektai, o 7 punkto c papunktyje – keturių ir daugiau eilių naujo kelio tiesimo arba dviejų ir mažiau eilių kelio pertvarkymo (platinimo) darbų, kai numatoma praplatinti tokį kelią iki keturių ar daugiau eilių, jei tiesimas ar minėti darbai numatyti ne trumpesniame nei 10 km ilgio nenutrūkstamo kelio ruože, projektai.
- 22 Iš Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto c papunkčio nuostatų akivaizdu, jog valstybių narių pareigą atlikti tam tikrų kelių pertvarkymo projektų poveikio aplinkai sisteminį vertinimą Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo palikti tik projektų, kurie susiję su reikšmingo ilgio, šiuo atveju daugiau nei 10 km, kelio ruožais, atveju.
- 23 Nors Direktyvos 2011/92, kaip ir Direktyvos 85/337, taikymo sritis ir tikslas labai platus (šiuo klausimu žr., be kita ko, 2008 m. vasario 28 d. Sprendimo *Abraham ir kt.*, C-2/07, EU:C:2008:133, 32 punktą ir 2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *Ecologistas en Acción-CODA*, C-142/07, EU:C:2008:445, 28 punktą), vis dėlto teleologinis šios direktyvos aiškinimas negali nukrypti nuo Sąjungos teisės aktų leidėjo aiškiai išreikštos valios (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 17 d. Sprendimo *Brussels Hoofdstedelijk Gewest ir kt.*, C-275/09, EU:C:2011:154, 29 punktą).
- 24 Taigi kelių pertvarkymo projektas, kuris, kaip pagrindinėje byloje, susijęs su trumpesniu nei 10 km kelio ruožu, vien dėl savo pobūdžio nėra priskiriamas prie Direktyvos 2011/92 7 punkto c papunktyje nurodytų projektų, net jei jis ir apima keturių ar daugiau eilių esamo kelio platinimą arba pertvarkymą.
- 25 Vis dėlto šis argumentas nekliudo prireikus pagrindinėje byloje taikyti Direktyvos 2011/92 4 straipsnio 2 dalies ir II priedo nuostatų.
- 26 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto c papunktis negali būti aiškinamas taip, kad ši nuostata taikytina kelių pertvarkymo projektui, kuris, nors ir susijęs, kaip yra pagrindinėje byloje, su trumpesniu nei 10 km kelio ruožu, apima keturių ir daugiau eilių esamo kelio platinimą arba pertvarkymą.

Dėl antrojo klausimo

- 27 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmąjį klausimą, nereikia atsakyti į antrąjį klausimą.

Dėl trečiojo ir šeštojo klausimų

- 28 Trečiuoju ir šeštuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti sąvokos „greitkeliai“, kuriuos norint tiesti pagal Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto b papunktį turi būti atliekamas poveikio aplinkai vertinimas, reikšmę.
- 29 Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto b papunktyje greitkeliai apibrėžiami darant nuorodą į ESSA pateiktą greitkelių apibrėžtį, nurodytą šio sprendimo 10 punkte.
- 30 Pirma, reikia pažymėti, kad 7 punkto b papunktis ir nuoroda į ESSA Direktyvoje 85/337 buvo suformuluoti lygiai taip pat. Kiek tai susiję su jų taikymu, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad ne visos valstybės narės yra minėto ESSA susitarimo narės ir kad ši nuoroda yra nuoroda į tą minėto susitarimo redakciją, kuri galiojo Direktyvos 85/337 priėmimo momentu, t. y. 1975 m. lapkričio 15 d. (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *Ecologistas en Acción-CODA*, C-142/07, EU:C:2008:445, 30 punktą).
- 31 Kadangi Direktyva 2011/92 atliekamas tik Direktyvos 85/337 kodifikavimas, kadangi ne visos valstybės narės yra ESSA šalys ir nėra jokio pagrindo manyti, kad Direktyvos 2011/92 priėmimo momentu nuorodą į šį susitarimą Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino susieti ne su pirmine redakcija, o su iš dalies pakeistomis ar peržiūretomis redakcijomis, toliau reikia remtis minėto susitarimo redakcija, galiojusia jo pasirašymo dieną, t. y. 1975 m. lapkričio 15 d.
- 32 Antra, reikia priminti, kad, remiantis Direktyvos 2011/92 I priedo 7 straipsnio b punkte daroma nuoroda į ESSA, „greitkelis“ šioje direktyvoje turi būti suprantamas kaip kelias, kuris atitinka šiame susitarime pateiktą apibrėžtį. Taigi net iš šios nuostatos formuluotės matyti, kad, atsižvelgiant į tą apibrėžtį, o ne nurodant kelius, kurie patenka į ESSA taikymo sritį, šioje direktyvoje siekiama apimti tokius kelius, kurių techninės charakteristikos atitinka nurodytąsias toje apibrėžtyje, bet ne kelius, kurie pagal tą apibrėžtį laikomi „svarbiausiomis tarptautinėmis automagistralėmis“, kaip jos suprantamos pagal ESSA. Todėl kelio, kuris turi tokių greitkeliams būdingų techninių charakteristikų, kurios nurodytos ESSA pateiktoje apibrėžtyje, tiesimas patenka į tos pačios direktyvos I priedo 7 punkto b papunktį taikymo sritį, net jei tas kelias nepriklauso svarbiausių tarptautinių automagistralių tinklui.
- 33 Atsižvelgiant į Direktyvoje 2011/92 nustatytas pareigas, nesvarbu tai, kad pagal ESSA II priedo I. 1 punktą šio priedo nuostatos „netaikomos gyvenvietėse [užstatytose teritorijose]“, kurios „yra [turi būti] aplenkiamos, jei sudaro kliūtį ar kelia pavojų“. Toks ESSA taikymo srities apribojimas savaime jokiu būdu nepaneigia galimybės pagal Direktyvą 2011/92 taikyti greitkeliams tokių specifinių techninių charakteristikų, kurios apibrėžtos minėtame susitarime.
- 34 Trečia, pagal minėtą apibrėžtį greitkelis yra motorinių transporto priemonių eismui skirtas kelias, į kurį įvažiuojama tik per skirtingo lygio ar reguliuojamas sankryžas ir kurio važiuojamojoje dalyje (ar dalyse) draudžiama sustoti ir stovėti. Iš minėtos apibrėžties nematyti, kad miesto zonose esantys keliai *a priori* į ją nepatenka. Atvirkščiai, reikia pripažinti, kad, aiškiai neįtraukus į ją užstatytose teritorijose esančių kelių, sąvoka „greitkelis“ apima miesto kelius, atitinkančius ESSA II priede numatytas charakteristikas (2008 m. liepos 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ecologistas en Acción-CODA*, C-142/07, EU:C:2008:445, 31 punktą).

35 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad į trečiąjį ir šeštąjį klausimus reikia atsakyti: Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto b papunktis turi būti aiškinamas taip, kad „greitkeliai“, kaip jie suprantami pagal šią nuostatą, yra keliai, kurių techninės charakteristikos yra tokios, kurios įtvirtintos ESSA II priedo II. 3 punkte pateiktoje apibrėžtyje, net jei tie keliai nepriklauso šiame susitarime minimam svarbiausių tarptautinių automagistralių tinklui arba yra miesto zonose.

Dėl ketvirtojo ir penktojo klausimų

36 Ketvirtuoju ir penktuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti sąvokos „tiesimas“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto b papunktį, reikšmę.

37 Kaip pabrėžė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, Direktyvos 85/337 I priedo 7 punkto b ir c papunkčius, kurie pažodžiui buvo perkelti į Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto b ir c papunkčius, Teisingumo Teismas aiškino plačiai ir nusprendė, kad kelio pertvarkymo projektas, kuris dėl savo masto ir priemonių prilygsta tiesimui, gali būti laikomas tiesimo projektu pagal minėtas nuostatas (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ecologistas en Acción-CODA*, C-142/07, EU:C:2008:445, 36 punktą ir 2011 m. kovo 17 d. Sprendimo *Brussels Hoofdstedelijk Gewest ir kt.*, C-275/09, EU:C:2011:154, 27 punktą).

38 Remdamasis šia analize prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar toks projektas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuris susijęs su tam tikro masto kelio pertvarkymu trumpesniame nei 10 km kelio ruože iš esmės nekeičiant to kelio maršruto, gali būti laikomas susijusiu su „tiesimu“, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto b papunktį.

39 Pažymėtina, kad Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto a papunktyje vartojama sąvoka „tiesimas“ nekelia jokių abejonių ir turi būti suprantama įprasta reikšme, t. y. kaip anksčiau neegzistavusių statinių pastatymas ar jau anksčiau egzistavusių statinių fizinis pakeitimas (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 17 d. Sprendimo *Brussels Hoofdstedelijk Gewest ir kt.*, C-275/09, EU:C:2011:154, 26 punktą).

40 Neatrodo ginčytina, kad tokiu pakeitimu laikytinas projektas, kuriuo numatoma pertvarkyti esamus kelius taikant tam tikro masto požeminės statybos priemones, be kita ko, tunelio statybą, net jei tokios priemonės vykdomos esamo kelio ruože, kuris yra trumpesnis nei 10 km.

41 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, priešingai nei Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto a ir c papunkčiuose, šio 7 punkto b papunkčio nuostatoje neužsimenama apie tai, kokio minimalaus ilgio turi būti atitinkami keliai. Be to, iš pastarosios nuostatos formuluotės matyti, kad Europos Sąjungos teisės aktų leidėjas automagistralių ir greitkelių tiesimo projektus priskyrė prie projektų, kurių poveikis aplinkai turėtų būti sistemingai vertinamas, nereikalaujant, kad toks tiesimas būtų susijęs su minimaliu kelio ruožo ilgiu.

42 Be to, negalima atmesti to, kad kelių pertvarkymas – net ir trumpame kelio ruože – vien dėl savo pobūdžio gali būti tokio masto, kad turėtų reikšmingą poveikį aplinkai. Todėl Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto b papunktyje vartojama sąvoka „tiesimas“ nereiškia, kad atitinkamas kelio ruožas turi būti tam tikro ilgio. Šio sprendimo 37 punkte išdėstytomis sąlygomis nacionalinis teismas turi kiekvienu konkrečiu atveju įvertinti, ar dėl visų kelio charakteristikų, o ne tik dėl jo ilgio nagrinėjamas kelio pertvarkymas yra tokio masto, kad jis turi būti priskirtas prie „tiesimo“, kaip jis suprantamas šioje direktyvoje.

43 Taigi į ketvirtąjį ir šeštąjį klausimus reikia atsakyti: Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto b papunktyje vartojama sąvoka „tiesimas“ turi būti aiškinama taip, kad ji susijusi su anksčiau neegzistavusių statinių pastatymu ar jau anksčiau egzistavusių statinių fiziniu pakeitimu. Siekdamas įvertinti, ar toks

pakeitimas dėl savo apimties ir pobūdžio gali būti laikomas lygiaverčiu tokiam tiesimui, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo atsižvelgti į visas atitinkamo statinio charakteristikas, o ne tik į jo ilgį arba iš pradžių numatyto maršruto išlaikymą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ⁴⁴ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

1. 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo I priedo 7 punkto c papunktis negali būti aiškinamas taip, kad ši nuostata taikytina kelių pertvarkymo projektui, kuris, nors ir susijęs, kaip yra pagrindinėje byloje, su trumpesniu nei 10 km kelio ruožu, apima keturių ir daugiau eilių esamo kelio platinimą arba pertvarkymą.
2. Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto b papunktis turi būti aiškinamas taip, kad „greitkeliai“, kaip jie suprantami pagal šią nuostatą, yra keliai, kurių techninės charakteristikos yra tokios, kurios įtvirtintos 1975 m. lapkričio 15 d. Ženevoje pasirašyto Europos susitarimo dėl svarbiausių tarptautinių automagistralių (ESSA) II priedo II. 3 punkte pateiktoje apibrėžtyje, net jei tie keliai nepriklauso šiame susitarime minimam svarbiausių tarptautinių automagistralių tinklui arba yra miesto zonose.
3. Direktyvos 2011/92 I priedo 7 punkto b papunktyje vartojama sąvoka „tiesimas“ turi būti aiškinama taip, kad ji susijusi su anksčiau neegzistavusių statinių pastatymu ar jau anksčiau egzistavusių statinių fiziniu pakeitimu. Siekdamas įvertinti, ar toks pakeitimas dėl savo apimties ir pobūdžio gali būti laikomas lygiaverčiu tokiam tiesimui, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo atsižvelgti į visas atitinkamo statinio charakteristikas, o ne tik į jo ilgį arba iš pradžių numatyto maršruto išlaikymą.

Parašai.